

UNIwersytet
IM. ADAMA MICKIEWICZA
W POZNANIU

Historia starożytnego Bliskiego Wschodu

Sylabus zajęć

Informacje podstawowe

Kierunek studiów Historia		Cykl dydaktyczny 2024/25
Specjalność -		Kod zajęć 18HISS.11K.04593.24
Jednostka organizacyjna Wydział Historii		Języki wykładowe polski
Poziom studiów studia pierwszego stopnia		Obligatoryjność Obowiązkowy
Forma studiów studia stacjonarne		Blok zajęciowy Przedmioty kierunkowe
Profil studiów profil ogólnoakademicki		
Koordynator zajęć	Witold Tyborowski	
Prowadzący zajęcia	Witold Tyborowski, Radosław Tarasewicz, Tytus Mikołajczak	
Okres Semestr 1	Forma zajęć / liczba godzin / forma zaliczenia - Wykład: 30, Egzamin - Ćwiczenia: 30, Zaliczenie z oceną	Liczba punktów ECTS 8

Cele kształcenia dla zajęć

Kod	Cel
C1	przedstawienie przebiegu i charakteru najważniejszych wydarzeń procesu oraz postaci dziejów starożytnych Bliskiego Wschodu
C2	wyrobienie umiejętności analizy zdarzeń historycznych
C3	wyrobienie umiejętności oceny postaci historycznych i ich działań

Wymagania wstępne

Student ma przypomnieć sobie zapoznany wcześniej materiał dotyczący warunków rozwoju cywilizacji oraz charakteru przemian dziejowych na Bliskim Wschodzie w starożytności. Student powinien znać ramowo periodyzację i najważniejsze państwa w dziejach Orientu. Student ma wyrobić w sobie otwartość i gotowość do wzięcia udziału w dyskusji nad różnymi zagadnieniami dotyczącymi ważnych procesów w dziejach Bliskiego Wschodu takich jak migracje, czy powstanie i upadek imperiów tego regionu.

Efekty uczenia się dla zajęć

Kod	Efekty uczenia się dla zajęć w zakresie	Efekty uczenia się dla kierunku	Metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się dla zajęć
Wiedzy - Student/ka:			
W1	zna i rozumie mechanizm przemian kulturowych i politycznych zachodzących na Bliskim Wschodzie w starożytności	HIS_K1_W01	Egzamin pisemny, Kolokwium ustne
W2	zna i rozumie mechanizmy i sposoby realizacji zamierzeń najważniejszych postaci z dziejów starożytnych Azji Zachodniej i Egiptu	HIS_K1_W05	Egzamin pisemny, Kolokwium ustne
W3	zna i rozumie charakter i mechanizm interakcji między regionami i ich mieszkańcami na starożytnym Bliskim Wschodzie	HIS_K1_W05	Egzamin pisemny, Kolokwium ustne
W4	zna stronę materialną funkcjonowania i rozwoju społeczeństw i państw starożytnego Bliskiego Wschodu	HIS_K1_W07	Egzamin pisemny, Kolokwium ustne
Umiejętności - Student/ka:			
U1	potrafi samodzielnie analizować sytuację polityczną, społeczną i gospodarczą państw Orientu podczas ważnych przemian w tych dziedzinach na przestrzeni wieków	HIS_K1_U03, HIS_K1_U05	Egzamin pisemny, Kolokwium ustne
U2	potrafi wyszukać (również przy pomocy Internetu i nowoczesnych technologii), analizować i interpretować źródła do dziejów starożytnego Bliskiego Wschodu zgodnie z zasadami warsztatu naukowego historyka starożytności i posługuje się fachową terminologią	HIS_K1_U01, HIS_K1_U04, HIS_K1_U06, HIS_K1_U07, HIS_K1_U08, HIS_K1_U12, HIS_K1_U18	Egzamin pisemny, Kolokwium ustne
U3	rozwija umiejętności badawcze w zakresie historii starożytnego Bliskiego Wschodu w oparciu o źródła z epoki i opracowania naukowe oraz formułuje swoje stanowisko na badany temat	HIS_K1_U01, HIS_K1_U02, HIS_K1_U03, HIS_K1_U05, HIS_K1_U12, HIS_K1_U13	Egzamin pisemny, Kolokwium ustne
Kompetencji społecznych - Student/ka:			
K1	jest świadom/a, jak mogą układać się relacje między jednostkami i społeczeństwami funkcjonującymi w różnych realiach gospodarczych i politycznych w tym samym czasie	HIS_K1_K02	Egzamin pisemny, Kolokwium ustne
K2	przestrzega norm etycznych i przejawia empatię w pracy historyka oraz szanuje poglądy innych ludzi w dyskusjach naukowych	HIS_K1_K01, HIS_K1_K02, HIS_K1_K06, HIS_K1_K07	Egzamin pisemny, Kolokwium ustne

Treści programowe dla zajęć

Lp.	Treści programowe dla zajęć	Efekty uczenia się dla zajęć	Formy zajęć
1.	Warunki naturalne i najstarsze dzieje starożytnego Bliskiego Wschodu.	W1, K1	Wykład
2.	Migracje ludów koczowniczych do Mezopotamii oraz powstawanie nowych państw	W3, U1, U2, U3, K1, K2	Ćwiczenia
3.	Powstanie, rozwój oraz dzieje najwcześniejszych imperiów Orientu.	W2, U1, U2, U3, K1, K2	Ćwiczenia
4.	Przesilenia i kryzysy państw Bliskiego Wschodu w starożytności oraz ich odradzanie.	W1, W3, U1, U2, U3, K1, K2	Ćwiczenia
5.	Mezopotamia w okresie schyłku i końca cywilizacji sumeryjskiej.	W3, W4, U1, U2, U3, K1, K2	Wykład, Ćwiczenia
6.	Proces rozwoju i krzepnięcia klasycznej cywilizacji egipskiej.	W2, K1	Wykład
7.	Mezopotamia w okresie dominacji państw pochodzenia koczowniczego.	W1, W2, K1, K2	Wykład
8.	Mezopotamia w okresie dominacji klasycznej cywilizacji babilońskiej.	W2, W4, U1, U2, U3, K1, K2	Wykład, Ćwiczenia
9.	Egipt w okresie apogeum swojej potęgi politycznej.	W2, W3, U1, U2, U3, K1, K2	Ćwiczenia
10.	Dzieje Anatolii do pierwszego apogeum państwa hetyckiego w XVII i XVI w. p.n.e.	W2, W3	Wykład
11.	Babilonia pod panowaniem obcych ludów.	W1, W4	Wykład
12.	Asyria w okresie przedklasycznym (II tys. p.n.e.) i jej wpływ na dzieje powszechne regionu.	W1, W2, W4, U1, U2, U3, K1, K2	Ćwiczenia
13.	Apogeum i upadek państwa nowohetyckiego.	W2, W3, U1, U2, U3, K1, K2	Ćwiczenia
14.	Koniec epoki brązu na Bliskim Wschodzie i powiązane z nim migracje koczowniczych.	W1, W3, W4	Wykład
15.	Bliski Wschód w początkach epoki żelaza.	W1, W3, W4	Wykład
16.	Początek epoki nowoasyryjskiej do kryzysu VIII w. p.n.e..	W1, W2, U1, U2, U3, K1, K2	Ćwiczenia
17.	Starożytny Izrael od powstania państwa do upadku królestwa północnego.	W2, W4, U1, U2, U3, K1, K2	Ćwiczenia
18.	Asyria po odrodzeniu i pod panowaniem dynastii Sargonidów.	W2, W4, U1, U2, U3, K1, K2	Ćwiczenia
19.	Egipt w okresie słabości i rozbicia w I tys. p.n.e.	W1, W3	Wykład
20.	Upadek Asyrii oraz dzieje i upadek Imperium Nowobabilońskiego.	W1, W2, U1, U2, U3, K1, K2	Ćwiczenia
21.	Królestwo Judy i Żydów od upadku Izraela końca okresu perskiego.	W1, W2, U1, U2, U3, K1, K2	Ćwiczenia
22.	Zmierzch cywilizacji babilońskiej.	W1, W2, W4	Wykład
23.	Narodziny i ekspansja Imperium Perskiego oraz przemiany wewnętrzne w państwie.	W2, W3	Wykład

Informacje dodatkowe

Forma zajęć	Metody i formy prowadzenia zajęć
Wykład	Wykład z prezentacją multimedialną wybranych zagadnień
Ćwiczenia	Dyskusja, Praca z tekstem, Metoda analizy przypadków

Forma zajęć	Warunki zaliczenia zajęć
Wykład	Pozytywna ocena z egzaminu pisemnego. Skala ocen z zastosowanym rozkładem procentowym: bardzo dobry (bdb; 5,0): osiągnięcie przez studenta zakładanych efektów uczenia się w minimum 90%; dobry plus (+db; 4,5): osiągnięcie przez studenta zakładanych efektów uczenia się w minimum 80%; dobry (db; 4,0): osiągnięcie przez studenta zakładanych efektów uczenia się w minimum 70%; dostateczny plus (+dst; 3,5): osiągnięcie przez studenta zakładanych efektów uczenia się w minimum 60%; dostateczny (dst; 3,0): osiągnięcie przez studenta zakładanych efektów uczenia się w minimum 50%; niedostateczny (ndst; 2,0): brak osiągnięcia przez studenta zakładanych efektów uczenia się.
Ćwiczenia	Zaliczenie 6 lektur, aktywność na zajęciach, pozytywnie zaliczone kolokwium ustne (skala ocen z zastosowanym rozkładem procentowym: bardzo dobry (bdb; 5,0): osiągnięcie przez studenta zakładanych efektów uczenia się w minimum 90%; dobry plus (+db; 4,5): osiągnięcie przez studenta zakładanych efektów uczenia się w minimum 80%; dobry (db; 4,0): osiągnięcie przez studenta zakładanych efektów uczenia się w minimum 70%; dostateczny plus (+dst; 3,5): osiągnięcie przez studenta zakładanych efektów uczenia się w minimum 60%; dostateczny (dst; 3,0): osiągnięcie przez studenta zakładanych efektów uczenia się w minimum 50%; niedostateczny (ndst; 2,0): brak osiągnięcia przez studenta zakładanych efektów uczenia się).

Literatura

Obowiązkowa

1. Mieroop Van De M., Historia Starożytnego Bliskiego Wschodu ok 3000–323 p.n.e., tłum. M. Komorowska, Kraków 2008.
2. Schlögl H.A., Starożytny Egipt. Historia i kultura od czasów najdawniejszych do Kleopatry, tłum. A. Gadzała, Warszawa 2009.
3. Roux G., Mezopotamia, tłum. B. Kowalska, J. Kozłowska, Warszawa 1998.
4. Wilkinson T., Powstanie i upadek starożytnego Egiptu. Dzieje cywilizacji od 3000 p.n.e. do czasów Kleopatry, tłum. N. Radomski, Poznań 2011.

Dodatkowa

1. Kuhrt A., The Ancient Near East 3000–330, t. I–II, London–New York 1998.
2. Liverani M., The Ancient Near East: History, Society and Economy, London–New York 2014.
3. Tyborowski W., Prawa Hammurabiego. Dīnat mišarim, Poznań 2019.
4. Starożytny Izrael: od Abrahama do zburzenia Świątyni Jerozolimskiej przez Rzymian, red. H. Shanks, tłum. W. Chrostowski, Warszawa 2007.
5. Świat Biblii, red. A. Lemaire, tłum. B. Panek, Wrocław 2001.
6. Bryce T., The Kingdom of the Hittites, Oxford 2008.

Nakład pracy studenta i punkty ECTS

Rodzaje zajęć studenta	Średnia liczba godzin* przeznaczonych na zrealizowane rodzaje zajęć
Wykład	30

Ćwiczenia	30
Czytanie wskazanej literatury	30
Przygotowanie do zajęć	30
Przygotowanie do zaliczenia	60
Przygotowanie do egzaminu	60
Łączny nakład pracy studenta	Liczba godzin 240
Liczba punktów ECTS	ECTS 8

* godzina (lekcyjna) oznacza 45 minut

Efekty uczenia się dla kierunku

Kod	Treść
HIS_K1_K01	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do przestrzegania norm etycznych w pracy historyka i popularyzacji wiedzy historycznej
HIS_K1_K02	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do uznania i poszanowania różnych punktów widzenia wynikających z podłoża narodowego, kulturowego, społecznego i historycznego
HIS_K1_K06	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do niezależnego i samodzielnego wyrażania myśli, szanując w tym względzie prawa innych osób
HIS_K1_K07	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do empatii w badaniach odnoszących się do świata wartości oraz postaw ludzi w różnych okresach i kontekstach historycznych
HIS_K1_U01	Absolwent/ka potrafi pozyskiwać, klasyfikować i analizować informacje zgodnie ze wskazówkami opiekuna naukowego oraz stosować je w kontekście zadań historyka w życiu naukowym, społecznym, gospodarczym, politycznym i w kulturze
HIS_K1_U02	Absolwent/ka potrafi rozwijać umiejętności badawcze w zakresie nauk historycznych w ich związkach z humanistyką i naukami społecznymi, korzystając ze wskazówek opiekuna naukowego
HIS_K1_U03	Absolwent/ka potrafi posługiwać się wybranymi teoriami badawczymi wypracowanymi w naukach humanistycznych
HIS_K1_U04	Absolwent/ka potrafi definiować, objaśniać i poprawnie stosować w mowie i piśmie terminy i pojęcia właściwe dla nauk historycznych w pracy nad wybranymi problemami badawczymi historii oraz w popularyzacji wiedzy o przeszłości
HIS_K1_U05	Absolwent/ka potrafi rozpoznawać, wykorzystywać i analizować teksty historiograficzne, źródłowe oraz inne wytwory kultury historycznej przydatne w pracy historyka, a także streścić, zapisać i skatalogować uzyskane tą drogą informacje
HIS_K1_U06	Absolwent/ka potrafi posługiwać się warsztatem naukowym historyka, w tym dobierać odpowiednie metody, techniki i narzędzia do rozwiązywania wybranych problemów badawczych historii
HIS_K1_U07	Absolwent/ka potrafi przeprowadzić krytyczną analizę źródeł historycznych i poddać je interpretacji, dobierając oraz stosując typowe dla historii metody badawcze
HIS_K1_U08	Absolwent/ka potrafi wyszukiwać, systematyzować i analizować informacje dotyczące wybranego historycznego problemu badawczego z wykorzystaniem tradycyjnych zasobów informacyjnych i nowych technologii
HIS_K1_U12	Absolwent/ka potrafi formułować w oparciu o wiedzę i umiejętności wyniesione ze studiów własne stanowisko dotyczące wybranych zagadnień historycznych obecnych w życiu społecznym
HIS_K1_U13	Absolwent/ka potrafi sformułować problem badawczy oraz tezy i uargumentować je z odwołaniem do poglądów różnych autorów prac historycznych
HIS_K1_U18	Absolwent/ka potrafi realizować cele badawcze, korzystając z technologii informacyjnej, multimediów i zasobów Internetu
HIS_K1_W01	Absolwent/ka zna i rozumie specyfikę historii jako przedmiotu poznania i badań nad przeszłością oraz miejsce i rolę historyka w życiu naukowym, społecznym, gospodarczym, politycznym i w kulturze
HIS_K1_W05	Absolwent/ka zna i rozumie wybrane zagadnienia z historii powszechnej w zakresie pięciu głównych epok historycznych w ujęciu chronologicznym i tematycznym
HIS_K1_W07	Absolwent/ka zna i rozumie specyfikę przedmiotową i metodologiczną nauk historycznych